

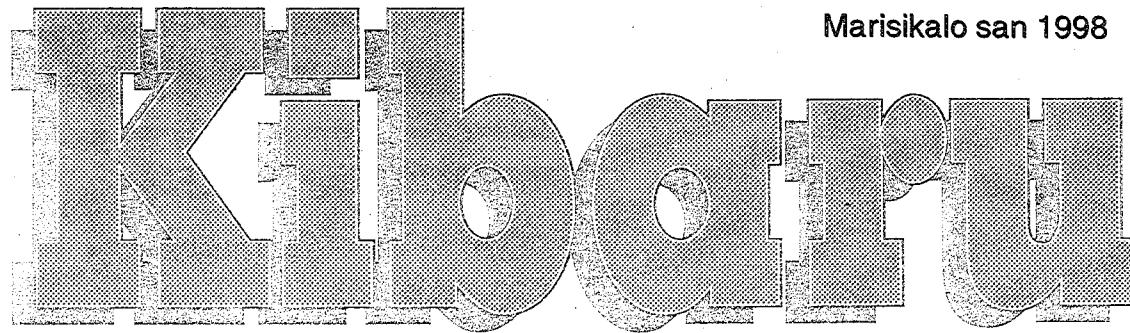
## BAKURUBASANNI

(nimoro 12 songo)

Mali kono = Dōrōmē 300

Afiri kono = Dōrōmē 600

Jamana wère = Dōrōmē 1000



Marisikalo san 1998

Kunnafoniseben bôta kalo o kalo. BP: 24 Telefoni : 22-21-04. Bozola Bamako-Mali. San 26nan boko 314nan A songo : dōrōmē 15

## «CMDT» ye tile saba baarakalan ke tileponpew kan Sikaso

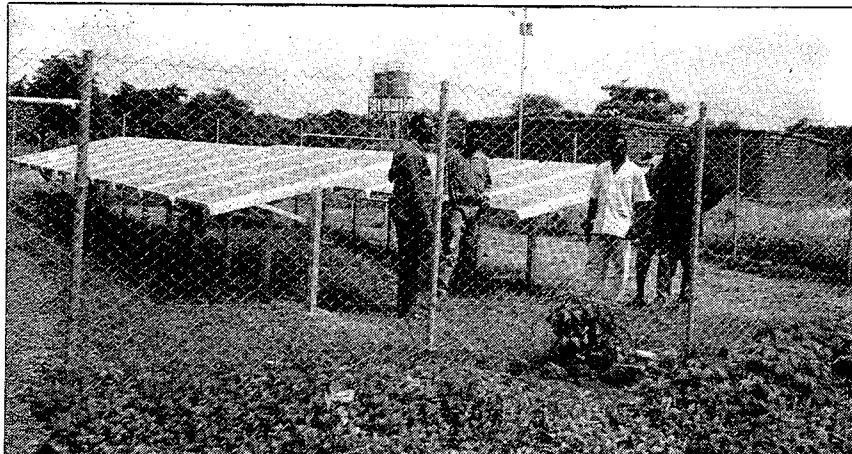
K'a damine san 1998, marisikalo tile 10 ka t'a bil'a 12 la, baarakalan do kera Sikaso dugukono, Malikoorisene ciyakeda «CMDT» ka jemogoya kono, min tun jesinnen don dugu 14 tileponpe jiton konenabolaw kalanni ma u ka baaraw kecogo numan sira kan, "SEROHS" fe.

Kalan in tun ntulomaw ye :

- tileponpew labenni n'u labaaralico numan;
- tileponpew ladonni n'u wariko bilali bolo numan kan;
- hakilijagabo teleponpew nafaw n'u geleyaw kan;
- nōgōsonhakilila, walasa tileponpeko bë se ka ke badaabadaako ye, ka duguw bës lajelen nafa, ka kunnafoi basigi jemogow ni tileponpetigw ni nōgōn ce.

«CMDT» mara saba, n'o ye Sikaso ni Kucala ni Fana ye, o dugu 14 tileponpetigw ka ciden yamaruyalenw ye kuma ta, k'u ka tileponpew konew kunkun n'a jenjen tomo, n'o y'u ka nafaw ni geleyaw ye, u ye minnu soro tileponpeko la kabini a sigir'u ka dugu la don min fo bi.

Tileponpe nafako siratige la, dugu 14 bës y'a jira k'u ka ponpew bë se ka baara ke halisa. U y'a jira k'u ka duguw kelen-kelen bës haminankoba ye ponpeko ye. O de koso, dugu minnu ka dungarew sojera, n'olu de bë tilefuntenisama,



dunni n'u  
feereli la.  
Min ye  
tileponpew  
geleyakow ye,  
duguw bës y'a  
jira k'u ye  
ponpew ninnu  
jebila wari  
dōrōmē 120.00  
sara, K'a soro  
u ka ponpew

k'a kamali ka ponpew labaara, o dugu masinaw ye ko bës ke, ka wari nini k'o dungarew falen, walasa u ka ponpew kana jo. Cidenw bës da sera jitow ni dugutonw «AV» cesiraw ma. U y'u sinsin «AV» joyoré kan dugumogow bilasirali la.

Tileponpetigw bës y'a jira ko Ala ni tileponpe sababu la, jikogelya nōgoyara u bara. Kojiw ni kōlonjiw tun be bana caman minnu lase u ma, a ye fusiri o bana dōgoman na. U ye jisaniyalen sorok'umin, k'u ka baganw lamin, ka nakow bë, u ka musow bë nafa soro minnu jiridew ni nafew

fanga te kelen ye.

Cidenw ka foli la, dugutonw n'o ye «AV» ye, olu bës bë se ka ci «CMDT» dugu caman kono bi. U bë se ka tila - tila dōw kono. Oye fonye, min laban bëna fiñe don tileponpe baaraw la. Ni «AV» ni jitow ka baaraw danfarala konuman, geleya caman bë se ka latemen here ni baaden na.

O bë se ka faamu, bawo dugu ninnu kono, wari kontiw bës ye dugutonw «AV» de ta ye. «AV» dun kunko dan te tileponpeko ye. Kunko min mana dugu soro ka wari min to «AV» bolo, a b'o ke k'o jenabo.

je 2

## KONKO

SAN 1998, MARISIKALO TILE 8, MUSOW KA DONBA  
BASIGIBALIYA BE JONO N'A LAMINI NA

je 3-4

je 4

je 5

je 8

je 8

je 9

je 11-12

Binjuguw joyoré dantigeli forobaarakow geleyali la

Lagine dugu do y'a sebe don jégekénéko ma fo ka nafa ni togo sor'a la

U JORA KA MUGU CI U LA

Tumutu dugu labilakojugu laban b'a dawula b'a la Mali kono.

Jigiya jenjor jumen bë Mali la san 2002 «KUPUDAFIRIKI»

labenni na ?

## (Ne folo to)

Okosontonsigilaw y'a jira ko ni dugu jiton halala kesu b'a bolo, o be se ka ke sababu ye ka «AV» kundoni fegenya, ka tileponpew iadonni n'u dilanni n'u nesigi wariko basigi k'a bila bolo kelen kan. N'o te ponpe ninnu maracogon u labennibaaraw bee mana siri «AV» doren na, u laban be jo.

U k'o t'u ka lajini ye, bawo ponpew nen'i ka d'u b'ee ye sira were kan, n'o y'ujensenni ye Mali kerefe jamanaw kono. Ni Mali ta nena, o y'olu bolo kunnawoloko ye. O yoro de la, tileponpetigiw k'u t'a fe a ko b'ee ka to duguton «AV» ma.

O hukumu kono, Sikaso tileponpe baarakalankelaw ko yala duguw te se ka fara n'ogon kan ka tileponpe baarajekuluw laben u ni n'ogon ce wa ?

Dugu 14 ciden yamaruyalenw bee y'a jira ko jidese b'u la, tileponpe ji sorolen te laboli ke ka mogow ni baganw lamin ani ka nakow son. O konorofili b'u la kosebe. A ka d'u ye ka fura sor'o la.

Dugucamankono, tileponpew kolosili t'u bolo sebe la. Siso te garidiyen dow bolo, walasa u k'u ka kolosili ke sunatile. Wari n'enama te di dow ma. Dow te dannaya mogow ye, bawo u basiglen te dugu kono. Nin bee b'a jira kon'anm'an hakilito garidiyenko la, tileponpeko baaraw tena se ka barika soro. Ponpew lakanani be geley'an bolo.

A jirala fana ko geleya do ye jiton ciden yamaruyalenw sinsinbaliya ye u ka duguw kono, k'u lakodon dugudenw bee fan fe.

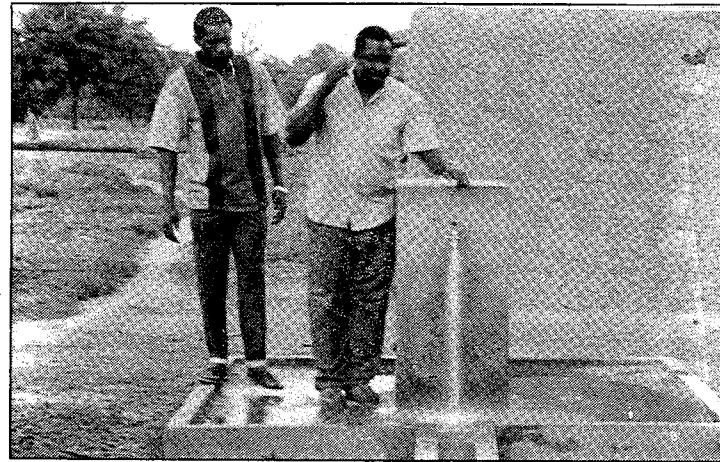
Tileponpe geleya latemenni sira kan, togodalamogo 45 minnutun be kene kan, olu ka hakilijagabo sera feere minnu ma, an b'olu kumbabaw latomo aw ye :

- U'y'a jira k'tileponpelaben baaraw hukumu kono, an ka mogow suganditaw ka kan ka ke mogow

laadiriw ye, dugu ka dannaya be minnu kan. U ka ke mogow basiglenw ye dugu kono, minnu ka taama ka dogo. O temennen ko, mogow man kan ka taa jiton baara la ni dugu yiriwali n'aka netaa kanute min dusukun na.

- Jiton ka baara ketaw ka kan ka dantige an'a ka warisoro siraw; ka jiton ka kesu k'a danma, k'a danfara ka bo duguton «AV» ta la.

- Tileponpew ka kan ka lakana, k'u ladon konuman. O be waleya sanga ni waati bee ni dungarew josili ye ani ponpekunkolodaw saniyali; ka so jo garidiyen ye, walasa a ka si a ka



baara la ani ka sara n'enama d'a ma walasa a k'a sebe don a ka baara ma.

- Jiton nemogow kelen-kelen bee joyoro ka kan ka pereperelatige. Jiton ka kan ka sinsin ni n'ogonye kotigebaliw ye, k'a mogow kalan u ka baara tiimeli konuman na. O kofe, bolodijogohnma ni n'ogonsirataama baaraw ka kan ka basigi «AV» ni jitonw ni n'ogon ce, in'a fotonsigiw nikunafondi; k'uka kesuw bo n'ogon na, walasa jiton ka se k'a ka ninitaw waleya.

- Sikaso tonsigilaw y'a nini u ka benkansebenw bee ka bayelema bamanankanna. Nitileponpe kontara san 5 dafara, k'a soro a minen dow korola, u b'a nini ponpe sigibagaw ka na korolenw bo, k'u falen kuraw la.

- U ka ninita were ye u ka tileponpew lakurayali baaraw n'esigili ye. Odoro kelen ye ji bole hake donnii ye jibodaw kelen-kelen bee la, ka nafolo

kasabi d'dantige, oyorow jitabagaw ka kan ka min sara kalo walima san kono.

- U'y'a jira ko ji ka kan ka laboli ke; bee ka ji numan soro k'i magone. Dugu ka wari sarata ka don tileponpew nesigibaarawla. Misimin wari ka fara dutigiw ka wari bota kan. U ko nakow fana be se ka wari do ladon jiton kesu kono, dugu ka laben kono, ka keje ni ton ka ninitaw ye. Misi dunanw ka minni wari be se ka sara jekan ka keje ni jiton ka musaka jatemineyen ye.

Dugu 14 ciden yamaruyalenw ka

hakilijagabo feere sorolenw kerefe, tileponpeko baarakela faamuyalenw ye kunnafoni caman d'u ma jiton labenni n'a labaaralikan. Osiratige la nafa ni joyoro min be dugudenw ka lajeba la, o nefor'u ye, k'a jir'u la k'o ka baara folo ye biro sigili ye, n'o te dower'e ye ton n'emogow

sugandili ko. Dugu jamalajeba ka tonsigi kecogo pereperelatige dir'u ma, ubeseka misalit'a min kan, n'a be ben n'u ka duguw laadaw ni sariyaw ye. Danfara min be lajeba ni biro ka baaraw ce o kunkun n'o n'enentomona ciden yamaruyalenw ye, u k'o ke somogosama ye.

Sikaso tileponpe baarakalan kuncera ni Mali koorisene ciyakeda «CMDT» ka foli, tanuni ani walenumandonye ka nesin kalan in nemogow ni dugu 14 kalendenw n'u karamogow ma.

A ninina dugu 14 kofolen cidenw fe, u ka ko bee ke, n'u seginna, dugumogotow ka b'ununma hakilina kura sorolenw yerekeli la bee koro. «CMDT» hakilib'a ka maraw cikelaw la cogo min na, a b'a kanu, u k'u jija k'a ka bonya lasegin a ma.

**Basiriki Ture**

## SAN 1998, MARISIKALO TILE 8, MUSOW KA DONBA

Hakililajigin sira kan, marisikalo tile 8 ye dijé seleke naani musow ka hörönya juru mœono bodon ye, k'a nini ka jenawoloma ni fisamanciya juguw wuli ka b'u ka dijélatige sira kan, walasa ka damakéne basigi u nicewce soroda ni fangaso ni politiki ni hadamadenya walew bëe la.

An bë se k'a fo ko musow ye caman k'o sira kan k'a ban jamanaw bëe kono. N'an ye misali ta an faso Mali kan, bi cew bë se ka baara o baara ke, musow yamaruyalen don k'o jøgøn ke, n'a tè fiñé bila u ka denwoloko la. Joyoro caman dira Mali musow ma, i n'a fo : depiteya minisiriya, foroba ciyakéda kuntigiya, kenyereye ciyakéda jemogoya, awokaya, n'u jøgønnaw. O n'a taa bëe, musow ka hörönya kélé man surun banni na, an bë don min na i ko bi. Muso caman bë bolokofefenza la halisa ankajamana kono, sanko muso lujuratow ni fiñetow, minnu hakili la, k'olu tè jate hadamadenw fe.

San 1998, marisikalo tile 8, Mali musow y'o donba bila taasi minen kono, k'a nini malidenw bëe fe, an k'an miiri, k'an taasi, k'an hakilijagabo fërew kan, minnu na se k'an dëme ka joyoro nafamaw di an balimamuso fiñetow ma fasojoba raw la, walasa u kana jøn u yere la, u kana tige u yere la.

Muso fiñetò yerew kera o kéléba in nejuru ye, i n'a fo Madamu Bokumu Mayimuna TURE, n'o ye tulogerew ye, nka tulogerewa ma foyitjé min ye.

Mayimuna ye tulogerew ka kalanso dø dayelé Bamako, min kuntigiya b'a yere bolo. Muso in ye



Iakolikaramogo ye, min y'a jira ko tulogeren degunnen don kosebe, bawo a n'a kerefe mogow ka jøgønfaamuya ka gelen fo k'a damatemén. Mayimuna ko mogo kenemanw te tulogeren faamu; u t'a fela dø; utè timinandiya ke k'a faamu fo k'a to a ka kelennabila la; a k'o ye fen ye, min tè ben, barisa an hadamaden jøgøn don. Nin bëe de b'a to tulogerew b'u yere këlosi an na, k'u yere min. U fana hakili la, k'u t'an dø ye. U laban bë dimi, ka kumu an koro, k'an ye k'an to ye.

Madamu Bokumu bë min nini mogo kenemanw fe, u k'u janto u balima tulogerew na sanga ni waati bëe, ka timinandiya soro k'u lamé, k'u faamuya, k'u bila baara la min b'u n'an tin don jøgøn na, walasa u ka nini u ka bana kó, k'u yere jate hadamaden tow fe. Mayimuna TURE nisondiyalen y'a da jama tulo kan ko dogotorosoba dø bëna jo u ye, min sababula, ubëna laben u sedonni na faso ka jetaa n'a ka yiriwali baaraw

bëe tiimeli kojuman na.

Musow ka don kerenkerennen in siratigé la, Asitan DANBELE, n'o ye musomulukulen ye, fiñetow ka jekulu «SINJIYA» jemogoya bë min bolo, o y'a jira k'ale somogow ni lakoliso ye magoba ne a ye, a ka bana dimi kunnina. Anb'awladonnia ko Asitan ye Mali baarakela faamuyalenba do ye jamana soro jenabolli walew la. O koro ye ko fiñé te mogotjé; a man kan fana ka mogotjé, n'an bëe y'an hakili to fiñetow la, minnu ka bana te jigitigéko ye. Asitan k'ale bangebagaw ye dusu don a kono walasa a ka dannaya soro, ka kalan ke lakoli la i n'a fo mogot tow.

A bë min nini somogow fe, u kana maloya n'u den mulukulen wali nanbaratow ye; u kana u jate bolokofefenzew ye, ka hine ula fo k'a ke i n'a fo u te se ka foyi k'u yere ye, n'o te o bë na n'u ka hadamadenya donni ye ngalama la.

A ko n'an ye npogotiginin ninnu bila ka taa kalan na, i n'a fo mogo kenemanw, a ka c'a la, o bë ke sababu ye k'u ka hadamadenya sementiya u yere bolo, ka maloya b'u ne la, k'u ka dimi kun u la.

Tenén KEYITA ni Adamu JOPU, olu ye galadonnaw ye, noçro dugalen don ka bë minnu ne kan. U bë Mali fiyentow ladonniyora bala, n'o bë wele ko «UMAV». A jirala ko muso fila ninnu kun ka kene kosebe jago la, bawo u ma son fiyewu garibuya ma. Olu bolo, fiyentoya koro te ko nafa ni joyoro t'i la i fadenw cëma. U y'a jira ko geleya min bë lujuratò ninnu kan, o ye denwolo ni dennadon ye.

Misali la, a jirala ko Tenén KEYITA

je 4

(Né 3nan tɔ)

nogonté «UMAV» la, sèbennikabasu (lakèrè) wolomali n'a bilali la buwati kono.

Don kelen, da kelen fiyentoya ma Tenen bali ka t'a ka ciw ke dugu kono a kelen; a be mobilita a yere ye ka dugu kuruba; tuma dòw, a be taa kerefè duguw la jagofèn w sanni na, ka n'u feere duguba kono, k'a ka tono nini.

Tenen yere ka fo la, ale jolen be n'a den kelenninpe ka musakaw bës ye, walasa a ka se k'a ladamu k'a ne. A ko muso keneman fara muso, fiyento kan, bës ka kan k'i joyoro fa dun kunko la, walasa i kana ke doni y'i furuce kun.

An be don min na, i ko bi, «UMAV» be ka feere nènamaw dabali muso fiyentow ka baarako la. Minen numanw be ka d'uma, minnu ben'u dème k'u ka dijelatige nogoya. «UMAV» be wele bila naniyanumantigiw bës ma Malikono an'a kókan, u k'u bolo moco bo muso fiyentow nöfè, k'u ladon ani k'u laben baara nafamaw kadara kono, walasa u k'u yere ta, u ka s'u yere koro, u kana ke bilen jama kundoni ye.

An da sera muso lujuratò ni fiyeto

suguya damado minnu ma nin ye, o yere dòron ka kan k'an miiri janya ka t'a fe. Ni banabaato ninnu ka musoya farala u ka fiyew kan, an b'an ye k'an balimamuso kofolèn w nèjiceli ye bës kunko ye.

O de koso, Mali minisiriso min ka baara nesinnen don musow ka netaa ni yiriwali walew ma, o ye ninan mariskalo tile 8 ke miiri ni taasidon ye seko ni dònko ni farikolo nènajew sira kan, ka nesin muso fiyeto dondalali n'u joyoro sira wagaboli ma jamana kono.

Laje minnu kera musow ka donba hukumu kono Mali mara 8 bës kono, an hakili la u na ke yelema nafamaw sababu ye, an balimamuso fiyeto fan fe.

Mali muso lujuratò ni fiyeto y'u ka nisondiya jira laben ninnu kadara kono, u ma to k'o minnu senfe. Nka u y'u sinsin fe kelen kan.

O ye mun ye ? U bës y'a nini k'u t'a fe nin hakilina numan ka dan sira la ani fòli dòron ma. Ut'a fe fana a ka ke donkelenko ye, n'o ye musow ka don kerenkerennen seli sankorotali dòron ye. U sago ye ko fén o fén fora ani k'a jira jama la, olu ka dijelatige nogoyalì hukumu kono ni joyoro nafamaw dili y'uma jamana soro, hadamadenya,

politiki ni seko ni dònko ni netaa ni yiriwali walew nènabolila, okana dan kumamugu ma, nka bës k'i bolo di jogon ma, o waleyali la sira jelen lakikaw kan. O dòron de be se k'olu dusu suma, ka mone b'u la.

Basiriki TURE



## BASIGIBALIYA BE N'A LAMINI NA

A be tile damado bo bi basigibaliya be Nono n'a lamini duguw la, i n'a fo binkanniw ni maramafèn w ye, ani dennatunun, ani ceya dogoyali. A ko juguya kojugu fe Koyan NGolobala b'a fe k'a danma kanalijè kula sigi senkan, walasa ka sandaramaw dème u ka baara la.

Mogow hakili b'a la, san 1994 ni san 1996, Adama kono, n'a tun be wele ko lakare, ani Hamidu Tarawele, n'o tun ye tabalifeerela ye, olu bonena u ni la, hali sini cogoya ma soro a kono la. Okofè, desanburukalo temennen in na keretijen w ka lekoli kilasi 3 nan denmisèn w do tununna. Kabini nin ko ninnu kera, mogow tun ja wulila; nka a labanna ka nabasigi. Nka bi binkani juguyara kosebe Nono n'a lamini na, basigibaliya nana tugun.

Feburuyekalo tile 22, ce fila binna Wali Dañon kan, ko fo u k'a kantige k'a ka kemè woɔrɔ bo a kun. Nka Ala farala a kan, u y'a jogin ka taa k'a dalen to yen. Utaara ni Wali Dañon ye Segu dogotorosoba la. Wali Dañon tun ye km 26 senekele do ye. O temennen kofè, besetigi do fana ye musokoroba do bagabaga a ka nako kono. Nka Ala farala musokoroba kan, dòromè kemè saba tun b'a bolo; binkannikela in ye o ta ka taa n'o ye; o fana kera feburuyekalo kono na. O dugu kelen in kono binkannikelaw ye npogotiginin do mine, ka t'o bila nako kono; dennin terimusowtunye fan bës ke mankan ye; mogow bora binkannikelan w nöfè, nka u m'u soro.

Nin bës be senna mogodòw fana be dugu in kono, minnu be ceya dogoya. N'u y'u tege d'ima, i ceya be dogoya. O siratige la, u ye nizeriyaka do mine ka taga n'o ye Sandaramuw fe yen. Ce in togo ye ko Bubegi Jibo. Nin bës koso Koyan NGolobala kaw b'a fe k'u yere ka lakanali jekulu sigi senkan. Nono n'a lamini duguw la bës be k'i janto i yere la. A ka gelén i k'i tege di mogo ma i te mogo min dòn.

Sheki O. Jalo ni Badama Dukure.

## Binjuguw jyɔrɔ dantigeli forobaarakow geleyalı la

Mögominnu faamuyalen bë cikèkow yiriwali nininibaaraw la, olu y'a jira ko jamana kelen si te dijë dugukolo kan, min sènèkelaw te siran u ka forokònòna binjuguw ne fo k'u köröbo. Ute sirangansan, ka masor'u bë binjuguw jyɔrɔ dòn forobaaraw geleyalı la. O siratige la, u ye binjuguw bëe nèfo, k'a tila kulu fila ye, walasa k'a ko faranfasiya di mögòw ma. O soròla danfara tigeli de fe binjuguw ni nögön ce. A kulu fòlɔ ye binjuguw ye, minnu bë sènedugukolow ni sènèfenw bëe nagasi. A kulu filanan ye binjuguw ye, n'olu kéra cogoya dòn la, u bë forokònè dugukolo lanaga, i k'o nögö de kér'la. O cogoya dòn y'a binjugu masinaw senni de ye, k'u dafiri dugukolo kan.

O binw mana toli o cogo la, u bë kë nogò suguya dòn ye. Binjugu suguya ka ca cogo o cogo, a bëe ye cikèlaw jyènankow ye, ka masor'u silasali baaraw ka gelen kojugu. A dòn ka fasan; dòn ka njanan; dòn bë mögo tige, i komuru; dòn diliw jiginko jugu dugujukòro, ob'usennigelya, kuma t'u boli ma. Binjuguw silasali baara geleayorɔ ye forobaara tòw bëe lasumayali ye. Sènèkelaw b'u nèsin o baara de ma fòlɔ, k'u yëre faga o la, cogo bëe la. Baaradenw bë ta k'u fara forotigilamögòw kan. Musaka b'o la, dumuniko, wali saraliko siratige la. O bëe y'a danma degun ye, min bë sègen fara sègen kan, ka forotigi bololankolonya. Ni tila kér'baara la tuma min na, u bë soro ka temen ni baara tòw ye. N'olu fana ma nögoya, a bë kë jigitigelako ye. Nibinjuguw bë forokònò, sènèkelaw hakili te sigi. O bë faamuya k'a masor'u sènèkelaw b'a dòn ko

binjuguw bë nafa min soro dugukolo numan na, sènèfenw yëre t'o sora la. Sene ma dab'o kama. Dugukolo te nogödon, k'a lanaga binjuguw kama. A bë lanaga sènèfenw de kama. Nin bëe la, fen min ka fisà, o ye binjuguw suguyaw dònnye, k'u bo nögön na. O yòrɔ ka gelen kosebe, ka masor'u ni sènèkelà min t'o dòn, o tigi b'a ka forokònòna binjuguw bëe bë k'u lafili gansan, kasorona b'a dònla, nogoko tafanfe. Ode bëna nìcikèlaw dorogoli ye mögòw la, minnu faamuyalen bë cikèkow yiriwali baaraw la. Binjugu suguya dònnye t'a bëe ye. A falenna foro kònò cogo min na, o ka kan ka dòn, walasa k'a kelecogo fana dòn. A kelecogo ni bana kelecogo bëe ye kelen ye. N'i ye bana bilacogo dòn hadamaden, wali bagan na, a kùnbencogo n'a furakècogo bëe bë dòn.

Nin bëe b'a jira ko sènèkelaw ka kan k'u sèbë don binjukò ma. O kama, u ka kan k'u sinsin fen minnu kan, olu dòn file :

- binjuguw suguyaw dònnye k'u bo nögön na
- binjuguw falenna foro kònò cogo min

na

- binjuguw cayacogo foro yòrɔ dòn la k'a temen yòrɔ dòn kan
- binjuguw silasali fëerew nèdönni
- binjugu sennenw lasagoncogo, foro kònò, wali a kòkan
- binjukò mögò faamuyalenw sirataamali.

A kéra cogo o cogo, binjukò te bolo kelen kan yòrɔ bëe la, dijë kònò. Hali dugu kelen kònò, a suguyaw ka ca. O b'i n'a fo binjugu min bë wele ko «lawòsi» (Laos) n'a buruju bora Azi jamana «Lawòsi» kònò, n'a togo dar'o jamana la. Kabiniale lakodònna Afirirki jamana saba kònò, n'o ye Kameruni ni Kòdiwari ani Santarafiriki ye, a mangutun ma kë nin yòrɔ saba bëe la. Kameruni kònò, a bë sènèfenw degun, k'u bali ka wuli. N'a senna, k'a dafiri, a bë dugukolo lanaga Kòdiwari kònò. Santarafiriki kònò, a bë jiribaw toli cogoya la, min b'u tigeli nögoya forotigiw bolo. Nin b'a jira ko yòrɔ dòn binjugu ye yòrɔ dòn binjuman ye. Ode bëna ni jatemine ye binjukò la, k'a nèdon.

*A bora kunnafonisèben «SPORE» kònò bayelemabaga Amadu GANI Kante.*

## MASINA MALOSENELAW MURUTIRA

Malosenela 430, ce ni muso, denmisén ni mögököröba, minnu bëe lajelen bë tonba kelen kònò, olu taara u sigi Kolongo zoni kuntigi ka biro da la, k'u ka dusukasi jira. U ye bataki do di komandan ma, k'o k'o lase komandanba ma ani ofisi nèmögoba.

Bataki in bë jisongo ni nögow n'u nögönnaw songow cayali de kofò. U ka fo la, u te se musakaw ninnu körö tugun, k'a sababu kë a b'u boloban pewu. Malosenela ka ton nèmögö, Burema Kamara y'a jira ko taari kelen jisongo bë taa fo waa segin ani këmè wooro la; o bë ben malo kaama bòré 5 ma. Nin bëe temennen kofè jagokèlaw fana bë yuruguyurugu la walasa ka malo sanda bin.

Adama Tarawele ni Badama Dukure.

## Kooriko dusukasi bonyara ciklaw kan

Ni ne Shaka ko kooriko dusukasi bonyara, kuma lankolon te. Ni samiyeda sera, «CMDT» mogow bëna angirin k'an ka koori dan joona; o te baasi ye, o nafa ka bon an yere kan. N'o bora yen, a nogo donni, an'a pönpeli, n'a boli, ubëna obës fo k'o k'u teliya. An be koori boli damine kabini san kalo 10 nan; nka n'a bora ka ban, u b'a fo k'an k'u pese joona. O be ke tuma min na, o b'a soro izini mago be koori la.

Ni koori cayara u bolo koro, u da te waga ka kuma duman fo senekela fan si ye tugun. O la sa, koori celi be bila san kalo 3 nan, wali san kalo 4 nan na. Koori kelen ka kalo 3 walima kalo 4 ke a tonnen nögön kan; dow ne be yelema; n'o kera, o y'u sago sörölen ye; o bëe be ke nefilanan ye; u b'an ka koori latjé, ka an ka wari latjé, k'o wari sara nefilanan saracogo la; wa n'i sera izini na yen nefilanan balon te bila a dan na; a bëe be fara nögön kan.

«CMDT» mogow ka kan k'a dòn k'u ka fanga n'u ka yerebonya ju be senekelaw la. N'i ye «CMDT» mogow sigi 100 o 100, i b'a ye 80 ka bon u yere bolo senekelaw fan fe. Nka bamananw ko : «ñunu te san soro juru kó» : Ni mogò ninena i jujon kó, i laban b'i kamanagan. An ka nögön jate mogò ye doonin; an ka nögön segennen dòn. Mogò b'a dòn ko mogò do mago dulonnen don i la, nka i b'a jate mogò ye doonin. Hali kooritamibili bolibagaw yaadalen don senekelaw kunna.

Senekela, halin'a te bonya soro kooriko la, a man kan ka dogoyama soro a la. Senekela te baaranini ye kooriko la; u ka magotigi don; a ni bonya ka kan.

**Shaka Jara**  
Balikukan karamogò  
Korokoro-Dogo - Buguni.

## Wotoronintigiw ka kono

Ne b'a se an ka nemogow ma, ani jamanaden numanw bëe lajelen, ko ko kelen b'an ka duguba kono bi, o ye mun ye ? O ye wotoronintigiw ka sojeli ye. Sabu la n'i y'i ka minen san k'a don wotoronintigiw kun, a diya bëe ye i kana taa k'a to yen. N'i kona taara k'a to yen ka ban, o ye e sen bolel ye i ka doniko la.



Amari Fonba

A dòw be taa wotoronin filiyorowere la, ka taa ni doni ye; dòw be taa wotoronin di a tigi ma ka taa ni doni ye; dow be taa wotoronin feere, k'o wari ke pase ye, ka taa. O te donitigi ma here ye de ! ko faamaw k'a laje ka dansigi o kewale la.

Amari Fonba

Konsofon - Namina mara la.

## Jon ko dönni te tijé ye ?

Nin tun ye ce dò n'a ka denbaya ye. Samiyé fe u taara foro la. San finna, Cékoroba denke fitinin ko köröké ma, k'u ka taa so. Köröké ko nin te sotaakun bo. A wulila ka bogo sen k'a nóni, ka biriki bø, ka so jiri tige, ka so jo o yoro bëe la, ka soro sanden kelen ma se duguma, k'u ka don so kono. Dogòké yere wulila ka nosi ta ka bø sanden koro kelen-kelen fo so, sanden kelen ma se nosi ma. U bamuso yere wulila ko denke fitinin ka don jiginé kono ka tojo bo. A ye tojo bo k'a b'a sen jigin duguma, a ba ye tègè don a ju la, k'a k'a kun suuli a kan'a sen bila a ka to la, k'u ka taa dumuni ke. Gatigiké yere dimina k'a tègè ci a woro la, denke kelen panna ka bo k'i jo. A ko : t'i sigi i köröké fe aw ka dumuni ke.

Kadija Buware  
kalanden jolen Kokiri -Masina.

## Jirikisew dancogo tagan kono

Danni ñebila baaraw kofe, an be jirikisew don tagan kono. Dannibé ke sogomada fe sanni walaha ka se, n'o ye lere tannan waati ye. Dannibé se ka ke wula fe fana, laasara temennen kofe, n'o ye lere naaninan waati ye. An be dannisiraw ci tagan jojan fe, k'u furance ke sibiri ñe kelen ye, walima santimetro mugan; jirikisew be dan sira cilénw kono; dannidinge dunya ka kan ka ben jirikisew pëpérén sigiyoroma saba ma.

Jirikisew dannen ko dannisiraw kono, an be bogo fitinin ke k'u datugu; dannidinge furance ka kan ka ke santimetro 5 ye, walima bolonjoni fitinin janya.

Jirishiyen keme duuru (500) be se ka soro

tagan kelen kono ni baara kera a kecogo la. Nka foli be ka taa n'fa ñanze Samake ma, a n'a ka denbaya bëe lajelen.

Mamutu Samake  
Wisiyon mondiyal  
kalanden. Tasona - Bila mara la

## Nakofenw cayara

N nisondiyalen be nin bataki in ci kibaru ma. Géleya do be Kati kubeda nakofenlaw kan bi. N'i sera Kati sugu la bi, i be kongan, Ala ni nakofenw cayali fe, hali u te san. An tun b'a jini nemogow fe, u k'a laje ka izini kelen jo walasa nakofenw be se ka bø an bolo cogo min na. N'o bora yen Kati sugu ka dogodönnin. Ni mobili pilasi koro be se ka fara sugu kan, o tun be ke kojumanba ye, k'a sababu ke Kati sugu kono sira kasaara ka ca kojugu, k'a d'a kan dugu ka dogo.

NFabile Jara, ko Jo Koyan - Kati mara la.

## Musow, aw ni ce !

Ne Senujara b'a fe ka foli doonin ke Mali musow ye u togola don hukumu kono, n'o ye marisikalo tile 8 ye. Mali musow, aw ni ce, aw ni baara, aw ni muju, aw ni sabali ! N'i y'a men ko jamana, a fo musow, n'i y'a men ko du, a fo musow. Musoya te taafesiri dama ye; musorosiri dama te; musoya koro ye muju ni sabali, ka ce ladon, ka denmisénw ladon ka ne; o b'a to barika be don furu la. Mali musow, aw ni ce, aw ni baara, aw ni fasobaara. Ala ka san were marisi jira an na.

Senu Jara  
Kujonkan-Konsofon - Namina mara la.

## Konganko

Ne jorolen, ne siranna. Ne siranna mun ne ? Mali suman min be ka taa jamana kofe, ne be ka siran o ne. O mana to senna anyere te anka senefenw nafa bo; ante udunmayorodun. Senefen minnu taato file nin ye, o laban bëna ke mun ye ? O laban bëna ke fognogonko ye; fognogonko laban bëna ke balawu ye. Ne b'a jini an k'an wasa don anw yere ka senefenw na, o de be laban; nafa b'o de la. Ala ka Mali soro yiriwa.

NFabile Jara, ko Jo Koyan-Kati mara la.

## PEFIYE YE MUN YE ?

PEFIYE ye Sahelijamanaw ka kalanképorozesigilen yesenkan min nesinnen bë ja keleli ni sigida saniyalí n'a lakanali ma saheli kono. A daminena san 1986. Saheli kalanko nénabojekulu n'an ka dugumakalanko némogoso b'u ka baaraketa bëe boloda. Farajew ka badenya tónba (U E) jolen bë n'a musakaw.

PEFIYE kuntilenna belebele ye lamini lakanali ye ka jiriw ni baganw ladon k'u kisi kasaara ma ani ka sigida saniya hadamadenya yiriwali ni dijélatige nögöyalí kama. Okoson, a b'a fe :

- ka karamogo 3000 lafaamuya walasa u ka kalan nesin lamini (jiriw ni baganw ni kójiw ni bajiw) lakanali ma ani sigida saniyalí;
- ka dugu 3000 lafaamuya walasa u ka kalansow ke lamini lakanalikalan ni sigida lasaniyalikalan keyorow ye;
- ka saheli kalanden miliyon kelen (Maliden 135.000) ladönniya ja ni cencenkungo keleféerewla anisigida saniyacogo ;
- ka lamini lakanalikalan ni sigida lasaniyalikalan tiime kalansow la ani k'uwajibya san 2000 kalansow kono.

**PEFIYE kuntilennaw bë waleya cogo di ?**

PEFIYE b'a kuntilennaw waleya waati fila kono :

Waati folo daminena san 1990 k'a laban san 1995.

Waati folo in senfe, PEFIYE ye kalango 141 dayelé, ka karamogo 212 kalan ani kalanden 22.000. Ani fana, a ye kalankégefe caman dilan. Waati filanan daminena san 1996. O be ban san 2000.

PEFIYE b'a fe k'a bolo di Mali dugu kelen-kelen bëe ma sigidaw saniyalí kama. Aka jenögönya sariya ye jekafó ni jekabaara ye.

PEFIYE ka baara kecogo file :

- PEFIYE bë dönniya di karamogow



ma lamini  
lakanali ni  
s i g i d a  
saniyalí  
kan.

-Karamogow  
b'odönniya di  
kalandenw  
ma kalango  
kono.

-Kalandenw b'u ka dönniyaw di u faw  
n'u baw n'u köröw ma

-Dugumogow ni kalandenw bë je k'o  
dönniya waleya sigida la.

PEFIYE ka kalango bë sahelijamana  
bëe la. Mali PEFIYE némogoso tun bë  
Segu, nk'a yelemaria Bamako san  
1996. A kuntigiba tógo Berema  
TUNKARA. An sera Tunkara ma a ka  
baarada la k'a kumanögönya. An y'a  
soro a ka npalan falen don  
bolodaseben na. An dalen b'a la, n'a  
y'u bëe waleya, Maliden bëe bëna  
lamini lakodón, k'a nafa dón, k'a kanu,  
k'a lakana, ka sigida saniya tuma bëe.  
O la, bana bë dögoya an ka jamana  
kono, jiri bë caya, sanji caman bë na,  
cencenkungo bë tunun, baganw bë  
yiriwa so ni kungo kono, dun-ka-fa bë  
soro tuma bëe, dijélatige bë nögöya  
sigida bëe la Mali fan bëe. O ye  
TUNKARA haminankoba ye. Nka  
boronjoni kelen te bële ta.

TUNKARA b'a nini Maliden bëe lajelen  
fe u ka PEFIYE deme k'a kuntilennaw  
waleya, k'u tiime. A ko a jigi bë  
jamanadenw bëe ka faamuyali  
konuman kan. Ni hakilina bë mögo  
min na sigida saniyalikola, o bë se k'o  
sében k'a di PEFIYE karamogow ma  
walima k'a ci PEFIYE némogoso la  
Bamako.

Sedu K. SIDIBE  
PEFIYE Karamogo  
Kalabankura-Bamako

## Kalanko te tulonkéko ye

Anw ka dugu ye Tasona ye; a ni  
Bila ce ye Kilometere 45 ye. Anw ka  
dugu kéra duguyiriwaton ye san 1988.  
An fe yan bi kalanko te tulonko ye. Dugu  
ye balikukalanso jo san 1988, nka o  
kalanso cira k'a sababu ke dugu ka  
yelëmali ye ka taa jo yoro were la. Kalan  
be ke o kono sisan. San 1995, dugu ni  
porozé «wisiyon monjali» n'o ye  
demejekulu ye min biroba bë Bila, olu  
némogow sera an ka dugu la, ka  
denmisénw ka kalanko kunnafoni nefs  
dugumogow ye; denmisén minnu si bë  
san 15 hake la. Ben kelen o kan,  
karamogo min bë denmisénw kalan, o  
taara kalanyoro la tile mugan. O nalen,  
denmisén kalantaw nénatômôna, mögo  
25 hake. Kalan indaminera feburuyekalo  
tile 12 san 1995. Demejekulu in ni dugu  
jera ka kalanso jo bëgo la san 1996,  
dugu ye birikiw gosi ka so jo, «wisiyon  
monjali» y'a bili ni toli ye, ka kon ni  
fenetiriv don a la, k'a kónona kogo n'a  
dugumana mun ni siman ye. N k a  
halibi an jigi bë «wisiyon» kan; an dalen  
b'a la fana a na jo an jigi koro. An b'a nini  
u fe, u ka cogo bëe lajelen ke k'an deme  
ni siman kalanso do joli ye san nataw  
kono. An be foli ke «wisiyon» némogoba  
ye n'o ye Eli KEYITA ye, an'a ka  
denbaya; an ka foli be ka taa «wisiyon»  
baarakela bëe ye, an'an karamogo, n'o  
ye Musa JAABI ye, n'ale bë baara ke  
«DNAFLA» la.

Adama Jara  
Tasona - Bila.

## Wele-wele ka nesin Kibaru ma.

Nin ye wele-wele ye ka nesin Kibaru  
ma. Anw fe Sirakoro, balikukan bë  
yan; san o san an bë kalan ke.  
Taratadon, awirilikalo tile folo, san 1997,  
an ye sufekalan do ke. Kalanden 15 de  
tun bë kalanso kono; ce 10 ani muso 5.

An ye kalan ke ka se mëkalo tile 5  
ma. O tile 35 kalan kónona na, mögo  
caman ye faamuyali soro; sabu la  
kalanden ninnu bëe la, mögo 7 bëe bë se  
ka letere kalan. An tun bë don kalanso  
kono saafo temennen ni döönin ye, ka bo  
miniwi. Ne ka foli bë duguyiriwaton  
kalanden bëe ye; n ka foli bë Kibaru  
baarakela bëe lajelen ye.

Seyidu Tarawele  
Sirakoro-Dogo-Buguni.

## Lagine dugu dō y'a sēbe don jēgēkēnēko ma fo ka nafani tōgo sōr'a la

Lagine jamana dugu minnu yōrō ka jan kōgōjīdaw la, wali babolow ni kōdaw, n'a dōw bē tujukōrōlaw la, olu te fēn wērē dōn jēgēko la ka tēmēn jēgēwusulen kan, wali jēgējālān, wali kōgōjījēgē maralen gilasi la walas'a kana toli joona, n'o ye gilasilajēgē ye. U bē nin jēgē suguya saba dun cogo o cogo, a kelen si t'u jēgēkēnēko nege da cogo si la. Jēgēkēnē de ye jēgē lakika ye. A wusulen t'a ye. A lajālēn t'a ye. A lasagonnen gilasi la, hali n'o ta ye, o ka surun a la ni tōw ye. Jēgēkēnēkōgēleyar'a duguw kōnō kō sababu k'a jagokēlaw sirancogo y'a baara nē, min te bilakasuma dōn, ka masor'a tīnēni ye yōrōninkelenko ye. A dugu dō bē Masanta mara kōnō (Macenta) n'o ye Jeke dugu ye (Diecké), min kōnōmōgōw kelen si ka jēgēkēnē dunta te tēmēn kilo 3 kan, san mūmē bē kōnō, ka sōr'a dugu ka surun Kōdiwari jamana dugu minnu na, olu kōnōmōgōw bē ka jēgēkēnē dunta ka ca ni kilo 16 ye, san kōnō. Jeke dugu ni Konakiri ce ye kilomētērē 1.000 de ye. A dugu mōgōw hake ye mōgō 650.000 de ye. Nka sisā, a kera mōgō miliyōn kelen ni wa fila ye (1.200.000) k'o sababu

kē Liberiyakaw ni Sarilonkaw bolilen y'u ka jamanaw kēlēw nē, ka na far'u kan. Olu bēs ka jēgē dunta jate minēna k'o ke jēgēwusulen ni jēgējālān tōni 1900 ani gilasilajēgē tōni 250 ye san kōnō. O jēgē minnu bē bō Konakiri, hali n'olu te laboli kē cogo o cogo, u wajibilen don k'u wasa don o la, ka masor'o jēgējagolaw te farinya k'a camanta, bawo, ut'a dōn n'a bēna san joona, wali n'a tēna san joona. O yōrō de ka gēlēn olu ma, ka d'a kan, ni jēgē ma san joona, n'a tīnēna, u ka jago bē bin. Nin bēs de b'a yōrōw jēgēkēnēko geleya. A b'o cogo la jamanaw bēs kōnō, minnu dugu dōw yōrō ka jan kōgōjīdaw ni babolow la, fo ka se kōdaw ma, jēgēkēnē bē sōrōyōrō minnu na. A kera cogo o cogo, jēgē ye balo nafamaba ye, min ka ni hadamaden farikolo ma. Anajilama forontoma diya tēfōk'a ban. O bē banabagatōkēnēya, ka fā don kēnēbaatōla. A jirannen tulila, ka nafen bēs k'a la, o ka di kojugu, kuma t'a tulōlen dalen ma malokisē saame mōlen kan.

Jeke dugumōgōw tora jēgēkēnē nege minēliko jugu de la, nin cogo la, f'a dugu yiriwali jēkūlu mōgōw da ser'a kuma ma, walasa ka cogoya sōr'a la.

### U JORA KA MUGU CI U LA

Kasoden 6 jōra ka mugu ci u la Kirikiri kasobonba la, Nizeriya jamana kan. Sariya tun y'a jira ko mōgō ninnu ka kān ka faga k'a sababu kē ubinna dōw kan ni maramatēnw ye. Sōrōdasi 8 sugandira k'u faga; a kera mōgō 2000 jōlen nēna. Mōgō fagata ninnu bōra mōbili kōnō, u senw n'u bolow sirilen. U y'u siri jiriw la; o jiriw turulen tun don barikonw kōnō minnu falent tun don cēnēn na. Kasobon nēmaa dō sera u kelen-kelen bēs ma, k'u fagakun fo u ye. Kerecēn diinēnēmōgōw ni alimamiw ye dugawu kē u ka mōgōw ye. Takalilānumān w sōrōla k'u ka kuma labanw ta; o sēnēs kelen y'a jira ko ale no t'a la. Filelibagaw kōrōtōlen ko k'u faga joona.

Sōrōdasi 8 ninnu ye mugu ciko fila kē; o ye mōgō 4 faga; a tō tora mōgō fila ye. Walasa ka mōgō ninnu bēs faga sōrōdasiw ye mugu ciko 6 de kē. U salen, u y'u fosi ka bo jiriw la, k'u bila namanbonmōbili kōnō, ka t'u bēs sudon dingeba kelen kōnō. Zuluyekalo tile 22, san 1995, a jirala ko kasoden 43 jōra ka mugu ci u la Kirikiri kasobonba la, mōgō 3000 nēna.

Badama Dukure

O de nana ni jēgē ladonnikow n'a labugunnikow baara daboli ye, n'o ye dīngē senni ye, k'a kē dala ye, jēgēw bē labugun minji la. Osiratigē la, u ye nininkaliw kē, ka wari fara nōgōn kan, ka se faamaw ma, olu k'u bilasira cogo bēs la. U ka timinandiya kōsōn, kōkandēmēko fana donn'a ko la. O cogo la, dala senna san 1994 la, k'a kōnō ke fōmetērē kare 500 ye (500 m<sup>2</sup>), k'a minēn w san sefawari dōrōmē waa biwōōrō (60.000) la (300.000 FCFA) k'u sigi, ka ji ni jēgēw k'a kōnō. O jēgēbaara minnana fara dugumōgōw ka baara kōrōw kan, n'o ye ntētuluko ni manajiriforoko ani sumansēnēko ye, o de yiriwara, ka kē sababu ye, Jeke dugu ka tōgo ni nafao sōr'a la. Jēgēko yiriwara fō ka jēgē sōngō diya Jeke dugu kōnō ka tēmēn Konakiri dugu yērē kan. A yiriwara fō ka Jeke dugu mōgōw ke dugu wērēw mōgō bilasirālīlaw ye. A yiriwali sababu bōra jēgē suguya min na, o ye ntēben ye. A jirala ko ntēben labugun ka teli. A baloli ka nōgōn. A tē dalatōmō kē. A bē sumankisē suguya bēs bu nōōninēn dun. O b'i n'a fo nōbu ni malobu n'a tōw. A bu bē sanga fēn min sōgo ma, o ye sē ye. O de kōsōn, a bē fō ko ntēben ye jēgē la sē de ye. O kōrō k'a bu ni sēsogo bōlen bē nōgōnfe, u diyacogo ye kelen ye. Nka, jēgē nafa ka bon hadamaden farikolo ma ka tēmēn sē kan. A kera cogo o cogo, jēgēbaara ni sēnēbaara yiriwali ye dunkafaliko nōgōya Jeke dugu kōnō, min kera sababu ye ka dugu caman wērēw dege a baara la. O tēmēn kō, sinijēsigiko siratigē la, uye baara boloda cogoya la, min b'u ka sōrōlase fō jēgē tōni 15 ma, san kōnō.

Abudulayi Jari Jalo ni Denise Williams ani Amadu GANI Kante

## Tumutu dugu labilakojugu laban b'a dawula b'a la Mali kono.

Dijé jamana hörönyalenw ka tonba «ONU» bolofara min nesinnen bë nininikow ni kalankow ani sekow ni donkow ma, n'o ye «INESIKO» ye (UNESCO) o mögo faamuyalenw ye kunnafoni dō jensen Tonbukutu dugu kan (Tombouctou) n'obë wele «Tumutu», k'a jira k'a sisannama labilalen bë kojugu. O koro ye k'a bɔ'r'a sawura koro la, k'a te mögo nékorofa bilen, dugulen fara dunan kan. U k'o ye wale ye, ni cogoya ma sorominna jonna, a laban bë Tumutu dawula b'a la, ka Malijalakiyorocaya. Tarikiko siratigëla, Tumutu tögobora kabini san 1600 waati la (XVIe siècle). Ob'a jira k'a lakodonnituma ka ca ni san 400 ye. O tumaw la, tarikisëbenna faamuyalen min ye Mamudu Kati ye, o ye fén caman sèben Tumutukaw ka dönniya, u ka hadamadenya n'u ladamucogo numan kan, minnu bë tali k'u ka kalansiraw kan, larabukan na. Ob'i n'a fo nininibaarakow, tarikisëbennikow, kalanjew ni jatekalanw, hakililasëbenniw, maanaw ni nsiirinw n'u nogonnaw ani poyiw. Mamudu Kati ko nin walew bë de ye Tumutu ke kalankelaw ni dönnikelaw ani nininikelaw kunbenyöröye, farafinna bë kono. Ni kalan min ma ke Tumutu, o te kalan lakika ye.

Tumutu daradiya n'a dawula bonyara. Asanga-wulila. Atogobora. O kama, a kera mögo werew

kunbenyöröye, i ko jagokelaw ni bololabaarakelaw suguya bëe. A konoçigi kéra daamuko ye. Mögôw bë don dugu kono, k'u magow nénabô, ka bo, hère ni lafiya la. Bëe ko Tumutu, kabini farafinna fofarajela. Hali döwt'a don k'a bë Mali kono, a tögobonyakojugu fe. A kéra yörö ye min kodiyara farajë yaalalikelaw ye n'o ye «turisiw» ye (touristes). Amerikënw (Américains) ni angilew (Anglais) ta ka jugu n'a bëe ye. Olu caman de bë nogonfe, ka yorow yaala, ka bololafen dilannenw san ka taa n'u y'u ka jamanaw kono. O ye Tumutu ke warisöröyöröba ye, Mali kono, sanganogon te min na Afiriki bëe kono. O bëe kéra sababu ye Tumutuko ka taa ka Mali bolo dan.

Taalen nefe, cencen dugukolo ni sanji ani tile ni finge, olu y'u ka tijeni baaraw ke. Dugumaci, nk'a yorocaman binna. minisirikoroba tögobolen saba minnu ye Jingareyibéri ni Sankore ani Sidiyehiya ye, olu döwkogowperenna. Waliju 333 dalen bë kaburu minnu kono, olu döwfirila. Lawale sojolen koro kelen si te yen, ni finge te min na. Utijecogo de te kelen ye nka, u bëe y'u ta sor'a la. Dugu ladilanni musakako kama, Mali sera «INESIKO» ni dijé jekuluwma. Osiratigëla, Tumutudugu farala dijé dugukorobaw n'a yörö tögomaw kan, «INESIKO» jolen bë minnulakurayalikan. Okera san 1990 la. O waati ni sisan ce, wari be ka ladon, baara döw daminen, döw



Jingareyi misiri lakurayali baaraw

feerew tigeli bë senna, ka masoro, yörö minnu b'i ko gafemarayöröw ni misiriw, hali n'olu bë lakuraya k'u ke farasow ye, o baara bë tali ke u jecogokorodekan, walasa k'o sawura t'ula. Ayorokoroba tögoma latomolenw bë dijé jamana bëe kono, minnu bë lakuraya konuman ka sor'u ma b'u lawale sawura köröw la, n'o döw b'a ta san 100 la fo ka se san 1000 ni koma.

Tumutu misiriw joli ye san 700 sorö. Kabini lawale la, kabilia döw mögôw sugandilen don u këlosili kama. O bë senna halisa. San o san, dugumogo tow bë fara olu kan, ka misiriw bari kokura fo k'u nugu. Mögô te to k'o o baara la. Döw yere be bo yörö werew la, ka t'a baara la, ko baraji b'a la. O bëe bë Tumutukaw ka diineko bonya jira. Nin lakurayali min bë senna «INESIKO» ka bolo kan, o bëna ke sababu ye ka Tumutuko don da la, ka t'a fe.

Sophie Boukhari ni Mohamed A. Dicko ani Amadu GANI Kante.

## Furunafolo caya ye jor no ye ?

An ka jamana musofurunafolo kera damatemen ye de !

Jon no don ? Jamana nemogow wa ? Denfaw wa ? Denbaw wa ? Ewa ? ne wa ? Ayi, bee no don; nka jamana nemogow no ka dogo a ko la; mun na ?

San 1979, an ka jamana nemogow ye sariya do sigi senkan, k'a jesin furunafolokonogoyalima furukelaw bolo; ani denkundi musakaw dgojali, ani furusiri motobagirinkadabila. Furunafolo hake kana temen dalasi baa naani kan abada; o waati y'a soro wari ma falen ka ke sefa ye; wari falennen, a kera sefa baa fila ye; i y'a don o bee y'o kelen ye. O sariyaw b'an bolo bi cogo di ? Jon kelen ye o sariyaw labato ? Mogo si.

An b'an denw di nogon ma dugu kono ka dalasi baa mugan ni ko minne furunafolo ye; o tuma furu don mana se, ka t'a fo méri la, walima kumandanw fe yen ko furunafolo sarala ka ban, ko dalasi baa naani don. Nkalon kan, ko a be nogon sutura; aw b'o ke a' yere la wa, a b'o ke jamana nemogow la ? Jamana nemogow ye sariya sigi jamana konomogow bee ka laafiya de kama; n'o te nemogow dama te furukebagaw ye koyi ! A dabokun ye bee ka laafiya soro furuko la.

Mogosi ma se k'o sariya labato fo min mana wuli, ko goferemanan y'a don tan, a y'a bo tan; min y'an bee ma nogoya ye, e yere b'a la k'o lagosi. Wa hake kelen si te an ka jamana furunafolo la bi; sariya t'a la fana, bawo ne Basiru yaalala an ka marayoro naaninan duguw kono, n'o ye Segu mara ye; ne ye nininkali ke yoro caman na furunafolo in na. Yoro dow b'a la, n'i bora olu denmuso nofe, k'i b'a furu, k'a ke i muso ye, u te son k'i ka warimine, ko fo ka na ni dalasi baa 10 ye, n'o te u da te kuma na. O fana kelen b'a danma laada ye.

Yoro dow ta ye kodugujukordun; n'i bora olu den nofe, u b'a fo k'i ka na ni dugujukordun ye folo; o ye baa 12 ye; denba ta ye baa 7 ye; fa ta ye baa 5 ye. O tuma, denba ka surun dentigiya la ka kemén fa kan sa de ! Yoro dow ta ye ko mogom'i wele; n'i bora olu den nofe u b'a fo i ye ko i ka ha n'i m'a wele sara ye, dalasi baa 10; n'i m'o sara, i sen t'a ko

la. N'i y'o wari sara, denba ta ye baa 8 ye; denfa ta ye baa 2 ye.

Aa ! In balimakew an t'an jo an joyoro la sal Muso ni ce bee dama ka kan den na, o ye tine ye, nka ka muso surunya ala fa ye, o ye furuce no ye. Mun na ? Sanni den ka ke ba ta ye, n ko ba yere de b'i ka mara kono, kuma te den ma. Ba y'e ta ye, mun na den be ke ba ta ye.

Ne b'a jini bee fe, an ka furu ke a hake la; an kan'a ke i bora den nofe, n be sago k'i la. O te furu ye. An kana furu barika ban; a'm'a ye furusa cayara bi; fosi te nin n'a nogonnaw ko; n'i ye ce bololafen bee minne k'a ban pewu, ka soro ka na a ka so, n'i tene balo bogo la, ni fen were te ce bolo bilen furu tene sa ! Ala ka hakili juman di an bee m !

Basiru Kulubali  
Joro Bamana - Segu.

## N ka jonkew ka kuma

Ne be Ala tanu k'a barikada ! N be kisi ni neema jini an kuntigiye, n'oye Abudulayi denke Muhamadu ye ! Ne be kibaru soro k'a kalan a be san 3 bo bi, Ala ni n ka dugu "AW" barika la; nka, nin y'a sine folo ye ne ka letere ci kibaru la.

Ne ka letere in be tali ke n ka "jonkenin" Gasiton Tarawele ka seneko kuma de kan, min bora kibaru boko 310 ne 11nan la, san 1997 nowanburukalo la. Taraweleke ma foyi fo ni tine te. Ne b'an ka faamaw nininka yala, u ne be an ka jamana in ka bongola sira were la, min te, senne n'a kebaaw dontalali ye wa ? N'u ne b'o min na, u k'a laje k'o waleya joona. N'o te, an meennna segen na sa de ! Taasira were si te yen, k'an ka jamana n'a nogonna si bo nogo la, ka temen senne n'a kebaaw dontalali kan. An siginogon jamanaw ye nin tine korobobali in de don, ni k'a waleyali damine. Ode y'a to, olu bee be ka taa k'an to, hali minnu ka sigiyorow lahalaya ka jugu ka teme an ta kan. Tine don «CMDT» be se ka jamana in ka bongola sinsin ani k'a teliya, n'a y'a soro, a tun b'a ka tono sorotaw tila a nema n'a ka kow sankorotabaaw ye. «CMDT» tun be o sira in kan, tuma min a tun be senekete minenw jurudon a ka cikelaw la. Nka, ale y'i foori ka bo senekelaw ka juru kow bee la, k'u di BNDA ma.

Ne be min jini n baden senekelaw fe, an

k'an hakili fara nogon kan, ka ke jekulu kelen ye, ka barika don o jekuluba la. O be k'an ka «tonba» ye, n'an ye fanga don o la, o be k'an jigi ye.

N be n ka letere kunce ni min ye, kibaru nemogow, n b'a jini aw fe, aw ka to, ka senekelaw ka letere nafamaw bayelema nansarakan na, k'a lateme kunnafonisebenw ma, jamana nemogow n'a faamaw be minnu kalan, walasa una se ka senekelaw ninakilikan men. N ka foli ni tanuni be kibaru nemogow n'a baarakelaw an'a kalanbaaw bee ye, ka fara «Fakan» dungew bee kan.

Lasina Kone Jaakorola "AW"  
sebenjenabola Kilela kafo - Sikaso

## Dugubakonoçigi ka gelen kosebe

Mogo caman be taa sigi duguba kono; i b'a soro geleya caman b'u kan. Geleya folo-folo ye sosarako ye; dugubakono sosarako ka gelen kosebe; ani balokogeleya, ka fara musaka tow kan, i n'a fo feerew, e yere ta ni muso ta, ani denw taw; ani banafuraw. Nin bee ye geleyabaw de ye. Ni mogo min balima bora togodala, ko a be taa bo iye duguba kono, o fana y'a danma musakaw ye, minnu ka ca kosebe. An minnu be togodaw la, n'an somogow be duguba kono, fo an k'a don ko don bee dama man kan. N'o te, a ka di dubakonoçigow ye u balima togodalamogow ka to ka taa b'u ye. Nka, n'a fora ko duguba, a be daw nena ko n'i sera yen, o ye faantanya bannen ye pewu; ka soro hali daw ka surofana t'u bolo.

Ne siranna dugubakonoçigi ne. Nka a geleya fara a nogoya kan, an ka na bangebagaw ka dugawu jini waati bee lajelen na. Mogodow bee taa sigi duguba kono, ka soro olu man kan ka sigi duguba kono, k'a sababu ke ninnu n'u nogonnaw ye.

A be ke cogodi ? Bamananw ko cogo te ko la. N'o te, an ka senekela waraba caman be duguba kono bi, n'olu seginna so, baloko be nogoya. Nka a kuma te se ka fo; ko bee n'i dakan don.

Bajan Tarawele Balikukalan  
karamogo-Faradala Kulukoro

## Jigiya jorjor jumen be Mali la san 2002 «KUPUDAFIRIKI» labenni na ?

K'a damine san 1998, fewuruyekalo tile 7, ka t'a bil'a tile 28 na, Afiriki jamana 16 ntolatanna janaw ye nogon kuben Burukina Faso «KUPUDAFIRIKI» kadara kono.

Afiriki jamana 16 minnu tun be Wagadugu ani Bobojulaso farikolojenajekene kan, olu ye nogon senbo kuwaba in na fo ka n'a to to Misirajamana ni Afiriki Woroduguyanfanjamana janaw ye.

Olu ye katabanaani wuli, sibiridon, san 1998, fewuruyekalo tile 28 Wagadugu. Ntola daminenaka sesanga 4 nan ma yoro min, Amedi HASANI ye Bafana-Bafana ka jo yaara. Sanga 12 nan, Mositafa TARÉKI ye Misirajamana ka kuru filanan don.

Afiriki Woroduguyanfan janaw ye ke bœe ke ka dœse, u ma se ka hali kelen bo bi fila in na. Nin cogo de la Misirajamana y'a ka «KUPUDAFIRIKI» 4 nan yalon.

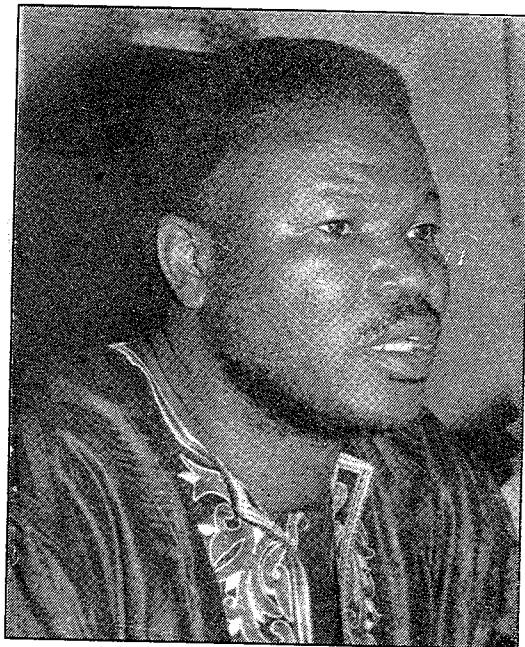
Hakililajigin siratige la, «KUPUDAFIRIKI» konenabo jekulu n'o ye «CAF» ye, oye kalafili ke Wagadugu, san 1998 fewuruyekalo tile 5, min senfe Mali sugandira san 2002 «KUPUDAFIRIKI» labenni na.

Mali ka san 2002 «KUPUDAFIRIKI» nebla baaraw kadara kono, «AMAP» kuntigi **Gawusu DARABO** ni Mali ntolatankow nenabo jekulu «FMF» kuntigi **Amadu JAKITE** ye cogou kumajogonya.

Min bora obaroinkono, anb'onafama yœw d'aw tulo kan :

**Gawusu DARABO** ye **Amadu JAKITE** ninika koyalia yefœre jumenw soro Mali sugandili la, ka san 2002 «KUPUDAFIRIKI» laben? bawojamana 3, n'o ye Misirajamana ni Alizeri ni Bœswana ye, olu fana tun b'a nof. Jatemine la, olu bœe labennen don k'a ban Afiriki tulonba in labenni walew la, ka temen Mali kan.

Akajaabik «FMF» kuntigi **Amadu JAKITE** y'a sinsin Mali kan sekou ni onko walwalanni konuman na ani an ka jamana ka dunan bisimilali



Amadu JAKITE

konuman, sankoyaala ka di dunan minnu ye, ka fara an ka jamana togoboli kan balontankola, min sementiyara san 1995, funankeninwka «KUPUDAFIRIKI» laben senfe Bamako.

«AMAP» kuntigi ko tugun ko kibaruya

nin diyara malidenw bœe ye. Nka kabini a don folo u y'a jore damine, bawo «KUPUDAFIRIKI» labenni te baara nogon ye. Oyoro la **Gawusuye** nininkali ke n'o y'a soro «CAF», n'o ye Afiriki ntolatankow nenabo jekulu ye, ka ninitaw bœna se ka waleya Mali fe.

**Amadu JAKITE** k'a b'u jorekun bo, bawo «KUPUDAFIRIKI» labenni ni jamana 16 ye, o te manamanako ye. A musaka ka bon kojugu. A folo, «CAF» y'a wajibiya ko san 2002 kubenw ka ke dugu 4 kono, k'a soro Burukina Faso kubenw kera dugu 2 dœron de kono. Bœe b'a don k'o te taa lotelibaw ni farikolojenajecyecamanjoli. Jorekun filanan, Mali ye doniba ta nin ye, bawo «CAF» ma soro ka san 2002 «KUPUDAFIRIKI» di Misirajamana ma, k'a soro dugu 6 bœe be yen, minnu labennen don k'a ban Afiriki nogondan in kama.

«CAF» ye baaraba min don Mali bolo, o damine ye dugu 4 sugandili ye san 2002 «KUPUDAFIRIKI» bœna tan minnu kono. Ntolatankene 4 ka kan ka jo olu kono. An ka faaba Bamako, o ka

NE 12

## TULON

Nin desen fila dilanbaga y'a dab'a kama, ka fili 10 k'u la. A' y'olu nini.



1) - ja min be kamisoli bolio kan. 2) - Tulolanege, numante. 3) - Muso kan, numante. 4) - Kabakurnu ds ja, ga sante. 5) - Filen nchinim. 6) - Kala kun, numante. 7) - Tulolanege ja kini fe 8) - jiri fitinu ds nfe. 9) - Koofi ds drabu kan. 10) - Muso kininte bolio.

KRC

## Tulon te sebe sa

(N° 11nan to)

kankantolatanyorominjo, mogo 50.000 nogonna ka kan ka kun o kono. Mogo 20.000 nogonna ka kan ka kun dugu to 3 taw kono.

O temennen ko, dakabanan lotelisow ka kan ka jo dunan welelenw ni ntolatannaw ni kunnafonidilaw ye. «CAF» ka mogobisimilataw hake be se fo 70 ma, Mali ka kan k'a jo ni minnu ka ko be se ye «KUPUDAFIRIKI» waati kono.

Min ye mogow laseli ye duguw ni nogon ce balontan waati, a nininen don Mali fe o taamaw be se ka ke pankurun na Bamako ni dugu sugandilenw ce. O koro ye ko awiyonjiginkene kuraw ka dilan, walima ka korelenw lakuraya. Mobilis kare 20 nogonna ka kan ka labila balontannaw ni kunnafonidilaw ka yaala kama duguw kono. Dunanbaw ka kan ni dakabanan watiriw ye.

Kunnafonilase kadara kono arajo ni television ni telefoni ni fakisi la, feere suguya be se do ka kan ka tige o baara neli kama. Television jaw ni arajo kunnafoni ka kan ka jensen dije tonkun naani be se la konuman. Amadu JAKITE ko nin fen damadow de ye «CAF» ka ninita gelenw ye.

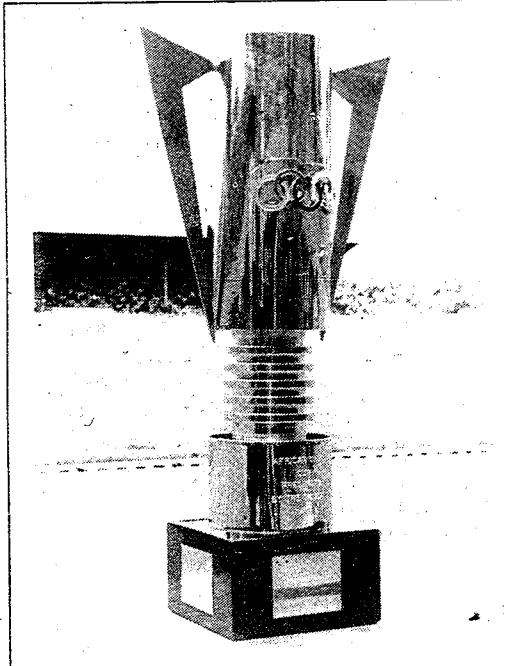
Gawusu DARABO y'a jira Amadu JAKITE la ko «CAF» ka ninittaw ka gelen cogo min na, yali Mali be se ka folen ninnu be se tiime wa ? A ko jigiya jenjen jumen be Mali bolo san 2002 «KUPUDAFIRIKI» laben in na?

Mali balontankow jenabo jekulu kintigi Amadu JAKITE y'a jir'a ka jaabi kono ko MALI ye foromanja de ye «KUPUDAFIRIKO» la, bawo foyi labennen t'an ka jamana kono Afiriki tulonba in kadara kono. Nin ye fen kura ye malidenw bolo, u te min sidon, n'an be se ka kan ka hakiliagabo ke feere jenamaw tigeli la, ka dannaya minen fa, «CAF» y'an bila min kono. A ko fasodennumanya ni balontankanu min be malidenw na, a dalen b'ala k'ona ke sababu ye, an be se k'an nesin nogondankene new ma ka taa ntolakunbenw sankorota.

O temennen ko, Amadu JAKITE ko san 3 doron de b'an bolo ka duguw sugandi, ka balontanyorow ni

dunanjiginsowjo, a kera lotelisow walima danma dugunin dow ye, minnu na se ka magowere ne tulonw mana ban. Hakilisigi min be taransiporoko la, a k'a y'a men ko Mali ye juru do soro awiyonjiginkene 9 labenni kama. O waleyali hukumu kono, Amadu k'a hakili la, fangaso tene ninne «KUPUDAFIRIKI» ntolatan duguw ko. Min ye kunnafonilaseko ye, a k'an be se k'an nemada Burukina ma, k'an bolo di farajela negejuruciyakedabaw ni television taw ma, baarakelognonya siratige la. O na k'an ma demeba ye sanko nafoloko la.

Feeere tigetaw hukumu kono, «AMAP» kintigi ye nininkali ke fangaso joyoro n'a nyoro kan. A da sera «CAF» fana ka



«KUPUDAFIRIKI»

deme ma ani kenyereyew.

Amadu JAKITE y'a jaabi ko baara in be se damine ni jekulu kerkenkerennen do sigili ye senkan, min ben'i bolo bo baara tow be se la, k'i nesin «KUPUDAFIRIKI» dorontaw ma. Ojekulu de bena Afiriki tulonba in musakaw be se dantige, o ko jekulu kerkenkerennen were ka wuli o nafolokasabi ninini na.

O jekulu kerkenkerennen mogo dow ye fangaso nemogoba dow ye ani jamana ciyakedaba dow, i n'a fo : warimarasow (banki), ni Mali koorisene ciyakeda (CMDT) ni negejurukow nemogoso (SOTELMA) ni sobon seriwsiba (PMU) nibaarakelawnilakananiseriwsusi (INPS), n'u nogonnaw. Misali la, ciyakeda kofolen

ninnu be se ka dakabanan farikolonenaje duguninw jo, hali n'a be k'u halala ye, tulon kofe. Fangaso b'a niyoro wari di. Jekulu kerkenkerennen in be se ka wari ninni mogo werew fe fana. Nka nin bee la, fo musaka dantigelenw nafolokasabi ka don a waati la, walasa baaraw ka se ka ke joona. Amadu ko n'o ma ke, an wulila joona, nk'an ma taama.

Gawusu DARABO y'a ka masala kunce ni nininkali min ye ka nesin Amadu JAKITE ma, oyek'a dongeleya misennin minnu ka teli ka poyi «KUPUDAFIRIKI» mana damine nisigi te ke n'ye. Ab'o nininkali ke Amadula ka d'a kan, mogo don, min yera «KUPUDAFIRIKI» laban 3 labenni na.

Amadu JAKITE k'o geleya fo ye balontannaw ni dunanbanw ka sumanko ye. N'an m'an janto olu ka dumuni diya n'a neli n'a saniyalil la, an be se ka kunko soro. Ale b'i sinsin yoro min kan, fo malidenw be se k'a don ko «KUPUDAFIRIKI» y'an kelen-kelen be se kunko ni kundoni ye, walasa an k'an laben ni «sa bora ka bere min to an bolo an k'a fiifa n'o ye». A ye misali ta Bobokaw kan, olu minnu be se y'u ka sow seri, k'u ka dugu ceje dunanw nekoro «KUPUDAFIRIKI» waati. Amadu JAKITE ko malidenw donnenn don cogomin na n'u ka dunanbonya ni bisimilali ye, a dalen don a la, k'an si kelen tene to ko san 2002 «KUPUDAFIRIKI» labenni na.

Gawusu DARABO  
ni Basiriki TURE

